

דרשו ה' בהמצאו... אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ

ש"ס (א"א א"א, כ)

ש"ס (א"א א"א, כ)

בכל הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים מרבית בתפלות ותחנונים. הגה: ואומרים 'אבינו מלכנו' ערב ובוקר, מלבד בשבת (טור); ואפילו אם חל מילה, שאין אומרים תחנון, אפילו הכי אומרים 'אבינו מלכנו' (מנהגים); ואומרים בכל יום שלשה פעמים וידוי קודם עלות השחר, מלבד בערב יום כפור שאין אומרים אותו אלא פעם אחת (רוקח).

אף מי שאינו נזהר מפת של עכו"ם, בעשרת ימי תשובה צריך ליהדר. הגה: ויש לכל אדם לחפש ולפשפש במעשיו ולשוב מהם בעשרת ימי תשובה.

משנה ברורה (א"א א"א, כ)

כתב הרא"ש, שיקרא באלו הימים באגרת התשובה של רבינו יונה. והאר"י ז"ל כתב שחייב ללמוד בספרי-מוסר כל השנה, וכן כתב הגר"א במשלי בכמה מקומות ובמעשה-רב. ועל-כל-פנים באלו הימים יעשה כל אדם כדעת הזוהר, שישוב קודם שישכב, ויתאוון על חטאיו ויפשפש במעשיו.

ש"ס (א"א א"א, כ)

לישראל, וזהו דרשו ה' בהמצאו, שהוא ממציא עצמו לנו טרם קראינו אליו, רק אדרבה הוא נמצא מקודם לעורר לבנו לתשובה, ולכן אם אדם יתן ללבו יריגיש בלבו תמיד בעשרה ימים אלו רוח התעוררות לתשובה ויראת ה', אף שמפליג לדברים אחרים מכל מקום לבו דופק לתשובה, והוא כי הקב"ה מעורר אותנו בימים אלה לתשובה בלי הכנה דלמטה, ואם כן איפה כי ה' הפיץ בנו וקורא אותנו לעבודתו ולתשובתו, איך נעבור רגע אחד חס ושלום לבטלה: **והעיקר** כי שבעה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים הם נגד שבעה ימי שבוע ובכל יום יעשה תשובה על אותו יום. דרך משל, ביום ראשון יעשה תשובה על כל מה שחטא כל ימיו ביום ראשון, וכן ביום שני, וכן כל שבעה ימים, ובזה מתקן כל ימיו.

ישעיה הנביא פתח ואמר (ישע' נה, ו) דרשו ה' בהמצאו, ואמר חז"ל (ר"ה ית). אימת? בין ראש השנה ליום הכפורים, כי עשרה ימים אלו מסוגלים לתשובה, ובזה יכיר אדם רב טוב מהמקום לברואיו וחפיץ חסד וטובת ברואיו, כי ימים אלו מיוחדים לתשובה, ואשרי אנוש לא יעבור רגע אחד מהן בלי עסק בעבודת ה' והרהור בתשובה, ולכן כתב האר"י ז"ל שינהג בהם כמו חולו של מועד לבל יעסוק במשא ומתן ושום מלאכת עבודה כי אם בדבר האבד, וזולתו יהיה כל עסקו לפשפש במעשיו...

והנה כבר אמרנו בדרוש הקודם, כי ראש השנה הוא כל שנה התחלת הבריאה, ואמרינן (במוסף לראש השנה) "היום הרת עולם", ואם כן בעשרת ימי תשובה מעורר אותנו בתשובה בלי התעוררות דלמטה כלל, רק הוא מעורר אותנו כעין מעשה בראשית שהיה כטל

האם בחו"ל יש לחגוג חנוכה תשעה ימים?

א"א א"א (א"א א"א, כ)

והנה דינים אלו משום ספיקא דיומא עבדינן כאבותינו שני ימים היינו ביום טוב דאורייתא, אבל בדרבנן כגון חנוכה, בודאי בזמן שהיו מקדשין על פי הראייה והיו שלוחין יוצאין על חנוכה כמבואר בש"ס דראש השנה שם, ובמקום שלא היו מגיעין בודאי עבדינן תשעה ימים, ואף שהוא ספק דרבנן, מ"מ כיון דאנו מסופקים אם יום הראשון אינו חנוכה א"כ הוי תשיעי חנוכה ואם יום התשיעי אינו חנוכה הוי יום הראשון חנוכה, ואי אמרינן ספיקא דרבנן ולקולא א"כ לא יהיה לא ביום הראשון ולא ביום התשיעי כי מאי חזית, ובאמת ביום הראשון או יום התשיעי בודאי הוא חנוכה, וא"כ הוי ליה איקבע איסורא ועבדינן לחומרא לכאן ולכאן ועבדינן תרי יומי... אך האידנא דאנחנו בקיאים בקביעות רק משום מנהג אבותינו דשלחו מתם וכו', ועל דרבנן לא חששו כל כך, על כן אנחנו עושים רק שמונה ימי חנוכה. אבל כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונשוב לקדש על פי הראייה, אז הרחוקים, דעתידה ארץ ישראל להתפשט בכל הארצות, בודאי יעשו חנוכה תשעה ימים.

הרב ראובן מרגליות (נפש איה, סי' ע"א, כ)

ולעני"ד לא זכית להבין, דבר"ה י"ח ע"א אמרו על ששה חדשים השלוחין יוצאין וכו' על כסלו מפני חנוכה, וברור שרוצה לומר שהודיעו אימת קבעו ראש חודש כסלו ולפיהו ידעו חנוכה אימת דהוא בכ"ה בו, א"כ עד חנוכה שהוא בסוף החודש כבר ידעו גם הרחוקים אימת נקבע ראש חודש. דאם נחשוש להרחוקים יותר שהשלוחים אינם מגיעים שם כל חד וחד כשעוריה, אם כן במקום שלא יכלו השלוחים לבא עד יותר מחודש שלם היה להם לעשות ג' ימים י"ט, אע"כ דנקטינן שעד ט"ו בחודש כבר נודע בכל מקום, עיין רש"י סנהדרין מ"א סע"א ד"ה עד רובו של חודש, אם כן אין מקום לספיקא דיומא בחנוכה שמתחיל בכ"ה לחודש. ומהגם לאשמעינן הלכתא למשיחא אחרי שכהיום יש תלגרף אשר בכל הארץ יצא קוואם ניחוש לקלקול התלגרף (עיין נחל אשכול ה' חנוכה ופורים צד כ"ה) כבר המציאו הרדיא שקולו הולך מסוף העולם עד סופו ומי יודע מה יולד יום בזמנא דפתחין תרעין דחכמתא.